

**Rekonstrukcija
Ženski Fond**

2020.
godišnji
izveštaj

Osvrt na 2020. godinu

Prethodna godina bila je teška za sve nas. Pandemija nas je zatekla i pomutila nam živote. Gotovo svako od nas izgubio je neku blisku i važnu osobu, a u različitim trenucima smo osećali nevericu, strah, iscrpljenje. Nažalost, kršenje ljudskih prava je ogoljeno, postalo je vidljivije i agresivnije. Ranjivi su postali još ranjiviji, a ugroženi još ugroženiji, prepušteni solidarnosti građana. Programima i akcijama Rekonstrukcije Ženski fond reagovala smo čvrsto i odlučno podržavajući feminističke

odgovore na nasilje nad ženama i zajedno sa partnerskim organizacijama, nastavile smo da pružamo otpor odveć institucionalizovanim nacionalističkim, militarističkim i rasističkim javnim politikama. U fokusu su nam bili očuvanje ženskih i grassroots organizacija kao i bezbednost i sigurnost aktivistkinja.

Posebno smo ponosne na činjenicu da je Fond uspešno prošao kroz generacijsku promenu i učvršćivanje temelja. Dobile smo pojačanje – Đurđa Trajković je nova koordinatorka. Galina Maksimović je postala koordinatorka programa i rada sa zajednicom. Ana Imširović i dalje nam je jaka podrška kao operativna menadžerka. Marija Jakovljević je napustila Fond, ali njen duh i podrška i dalje su deo Rekonstrukcije. Nastavljamo da širimo mrežu saradnika i saradnica, novih donatora i donatorki kao i partnera i partnerki.

Radujemo se što je 2020. iza nas i nadamo se da će 2021. svima biti lakša i lepša godina!

Šta smo radile u 2020?

Tokom 2020. najviše vremena smo posvetile očuvanju osnovnih aktivnosti ženskih grupa kao i sigurnosti i bezbednosti aktivistkinja širom Srbije:

- Stekle smo nove partnere i učvrstile odnose sa postojećim grupama.
- Organizovale smo jednu online *(fun)draining* kampanju. Čakana je srećna i zadovoljna!
- Povećale smo digitalnu vidljivost i prisutnost putem odgovora na pandemijsku krizu i putem pažljivo odabranih tekstova za serijal *Izvori epistemologije: Kritički život*.
- Učestvovali smo u tri istraživanja o lokalnoj filantropiji gde smo podelile svoja iskustva i prakse.
- Učile smo od saradnika i saradnica iz inicijative *SixFunders*, *Global Fund for Community Foundations* i *Kaleidoscope*.
- Objavile smo članak pod nazivom „Cautionary Tale about False Binaries” u magazinu *Alliance*.
- Ugostile smo saradnice iz Međunarodne mreže ženskih fondova *Prospera*.
- Svesno smo smanjile broj online sastanaka i ohrabrivale komunikaciju telefonom.

Kako smo radile na sebi?

- Uspešno smo prošle kroz promene u radnom timu i kroz generacijsku promenu, unele svež duh i novine u rad.
- Započele smo proces evaluacije programa Generalne podrške.
- Napravile smo sopstvenu Teoriju promene kroz celogodišnji kolaborativni proces sa drugim ženskim fondovima i uz podršku Međunarodne mreže ženskih fondova *Prospera*.
- Započele smo proces prelaska na online platformu za praćenje podrške i partnera.
- Ojačale smo kapacitete kroz učešće u raznim vidovima obrazovanja: usavršile smo evidentiranje podataka; prošle smo edukaciju o razvijanju finansijske otpornosti; učestvovali smo na webinarima o komunikaciji i MEL-u (Monitoring, Evaluation and Learning).
- Sa domaćim i stranim savezničkim organizacijama učestvovali smo u razmeni informacija i strategija u kontekstu odgovora na trenutnu krizu.

Nastavljamo neustrašive i odlučne u 2021.

Godina u brojka

**BROJ
DODELJENIH
GRANTOVA:**

64

GRANTA

19

MESTA

**BROJ
DODELJENIH
STIPENDIJA:**

7

**BROJ
ZOOM
SASTANAKA:**

∞

Pregled podrške

Podrška koju smo pružale tokom 2020. godine nije se mnogo razlikovala od naših fleksibilnih mehanizama podrške iz prethodnih godina – podršku smo i dalje pružale kroz svoje stalne programe, omogućavajući pojedinim grupama da u potpunosti same kreiraju svoje aktivnosti na osnovu realnih potreba, poštujući njihovo znanje i autonomiju u kontekstualnim intervencijama.

Ovako je naša podrška izgledala u brojkama:

**GENERALNA PODRŠKA:
13 GRANTOVA**

**DODELJENA SUMA
17.065.315,47 RSD**

**SPECIJALNI FOKUS:
30 GRANTOVA**

**DODELJENA SUMA
7.883.612,00 RSD**

**SPECIJALNA
COVID-19 PODRŠKA:
5 GRANTOVA**

**DODELJENA SUMA:
3.245.164,00 RSD**

**PROGRAM STIPENDIJA
ŽARANA PAPIĆ:
7 STIPENDIJA**

**DODELJENA SUMA
608.890,00 RSD**

**URGENTNI GRANTOVI:
16 GRANTOVA**

**DODELJENA SUMA
1.641.194,00 RSD**

**Podržale
smo grupe
iz 19 mesta:**

Aleksinac, Beograd, Čičevac, Kostolac, Kraljevo, Leskovac, Markovac, Mošorin, Niš, Novi Bečej, Novi Pazar, Novi Sad, Požega, Prijepolje, Subotica, Tutin, Užice, Vlasotince, Zrenjanin

62% podrške bilo je namenjeno grupama van Beograda.

**Podržale
smo:**

- **Institucionalne troškove rada grupa;**
- **Različite vrste odgovora na COVID-19 krizu:** od direktne terenske podrške ljudima koje je sistem zanemario do dokumentovanja pluralizma iskustva tokom vanrednog stanja;
- **Specijalizovane vrste usluga:** pravnu i psihološku podršku ženama koje su preživele nasilje, ženama sa invaliditetom, Romkinjama, LGBTIQ osobama, ženama sa iskustvom seksualnog nasilja; usluge personalne asistencije za osobe sa invaliditetom;
- **Produkciju, deljenje i čuvanje znanja:** neformalne vidove obrazovanja, edukativne i praktične radionice, javna vođenja, istraživanja, publikacije, književnu kritiku;
- **Medijske sadržaje:** članke, TV priloge, potkaste, kampanje na društvenim mrežama;
- **Umetničko-aktivističke poduhvate:** izložbe, radionice pozorišnog performansa, filmske radionice, produkciju dokumentarca, razvoj neformalnih kulturnih centara;
- **Aktivnosti umrežavanja i građenja zajedničkih strategija:** ženske susrete, aktivnosti za jačanje kapaciteta, festivale;
- **Rad nezavisnih aktivističkih prostora;**
- **Aktivnosti za prevenciju iscrpljivanja aktivistkinja i bezbednosne mere.**

Kako smo radile?

Od severa do juga, podržale smo kako iskusne, tako i neformalne grupe, kako one koje direktno terenski pružaju podršku, tako i one koje su u potpunosti prešle na digitalni rad, kako one koje su se fokusirale na pandemijske odgovore, tako i one koje ne posustaju u unapređivanju odgovora na stare krize protiv kojih se borimo već decenijama.

Grupe su pronalazile nove načine da prilagode svoj rad nametnutim okolnostima. Ako stavimo maske, rukavice i dezinficijense na stranu, kako je to izgledalo?

Brojne grupe su izučile i usvojile digitalne alate u svom svakodnevnom radu. Širenje progresivne i feminističke misli i podrške kod nekih je veoma uspešno opstalo kroz onlajn platforme gde su preseljene brojne aktivnosti, isprva zamišljene da se održe uživo. Pitanje digitalne bezbednosti postalo je još važnije nego pre.

Digitalni rad iziskivao je ne samo to da se radi odgovorno (tako da onlajn komunikacija ne postane preveliki teret) već i inkluzivno (tako da se svima omogući pristup onlajn aktivnostima). Na primer, bilo je potrebno obezbediti tehničke uslove onima koji ih nemaju ili prevod na znakovni jezik tokom onlajn događaja, onima kojima je potreban.

Grupe na koje se oslanjaju mnoge ugrožene i marginalizovane žene pojačale su svoje prisustvo, uvećale su brojeve dostupnih SOS telefona i onlajn kanala, koordinisano organizovale dežurstva tokom vanrednog stanja, pažljivo organizovale susrete i prilagođavale se trenutnim potrebama.

Pojedine grupe iskoristile su izolacijski period za unapređenje svoje infrastrukture, u vidu intenzivnijeg dokumentovanja svojih procesa i institucionalnih istorija, deleći tako stečeno znanje i sa drugima.

Brojne grupe predano su radile na tome da ženski glasovi i perspektive budu prisutni i tokom pandemije, uprkos sistemskom zanemarivanju. Dopirale su do onih margina do kojih ne dopiru ni oni koji su u zakonskim obavezama da budu tu, pružale su neophodnu podršku, ali i davale prostor da se njihov glas čuje.

Sa druge strane, bilo je važno podržati suštinski rad grupa, one već osvojene slobode i prava, čvrste veze i dobre prakse. Kako je to izgledalo?

Grupe su mahom ostale posvećene svojim već zacrtanim putevima i misijama i uspevale su da sprovedu aktivnosti na ovaj ili onaj način, bilo da je reč o organizacijama koje pružaju SOS

podršku ili o umetničkim grupama. Bilo je odlaganja, prilagođavanja, kompletnih transformacija, ali ne i odustajanja.

Borba protiv nacionalizma, militarizma, rasizma, nasilja nad ženama, diskriminacije, ostala je osnova rada grupa koje smo podržale. Štaviše, pandemija je ogolila ove sistemske probleme i umnogome intenzivirala rad grupa.

Nije bilo moguće sve terenske aktivnosti zameniti digitalnim varijantama. Veći susreti mahom su se održavali u retkim epidemiološki bezbednim uslovima. Tokom hitnih i neodložnih susreta pridržavale smo se svih preventivnih mera.

Iskustvo sa dugoročnim krizama, umreženost, razmena znanja i informacija, izvežbane aktivističke taktike – sve ono što se godinama gradilo u borbi, doprinelo je otpornosti na izazove 2020. godine.

Kako grupe vide svoj prošlogodišnji rad?

Prenosimo vam reči pojedinih grupa.

Šta su najveći uspesi?

„Doprinele smo da se rodna perspektiva i pitanja relevantna za žene sa invaliditetom uključe u Strategiju unapređenja statusa osoba sa invaliditetom (2020-2024) koja je usvojena 14. marta 2020. godine, tako što smo slale predloge za izradu Nacrta strategije članovima Radne grupe i aktivno učestvovala u javnim raspravama.“

Iz Kruga Vojvodina, Novi Sad

„Formiranje Čitaonice (u selu Markovac) čiji je knjižni fond baziran na principima rodne pravde, a protiv ksenofobije, nacionalizma, rasizma i kolonijalizma, skreće pažnju kako čitalačkog tako i autorskog auditorijuma na značaj ove borbe. Značajan deo projektnih aktivnosti bio je posvećen najmlađoj populaciji, i sa tim u vezi naročito je važan rad sa roditeljima, odnosno njihova senzibilizacija na ove teme. Projekat je okupio i grupu mladih žena iz lokalne zajednice, fakultetski obrazovanih (mahom iz oblasti društvenih i humanističkih nauka), koje su projektom osnažene, međusobno povezane i motivisane da nastave rad na razvoju Čitaonice.“

Hop.La!, Beograd/Markovac

„Iako smo mislili da smo daleko od *politike* (...) pokazalo se da sve ima mnogo više veze sa politikom nego što smo mogli i da zamislimo, na mnogim nivoima. Očigledno je da je suština sukoba, osim činjenice da je na čelu ovog udruženja jedna žena, različit sistem vrednosti između nas – *alternativnih* i kosmopolitski orjentisanih i njih – tradicionalnih i nacionalistički zadojenih. (...) Kada smo shvatili da je njihova borba *ozbiljna* samo na društvenim mrežama i mi smo se osnažili.“

Klub finih zanata, Mošorin

A šta su bili izazovi?

„Uprkos izuzetno velikom odzivu javnosti i postepenom unapređivanju efikasnosti organizacije i povećanju obima nabavke i distribucije, broj onih kojima je potrebna osnovna pomoć daleko prevazilazi naše kapacitete i samo još eksplicitnije rasvetljuje neophodnost sistemskih rešenja za integrisanu podršku onima koji su isključeni i žive u neadekvatnim uslovima.“

Združena akcija Krov nad glavom, Beograd/Novi Sad/Subotica

„Specifičan rizik sa kojim se Udruženje suočavalo tokom prethodnog perioda bio je finansijske prirode, jer usled pandemije mnogi donatori su povukli sredstva namenjena projektima u kulturi ili su smanjili finansijska ulaganja.“

Slobodna zona, Beograd

„Što se tiče pripreme festivala (Festival ženskog prijateljstva), bilo je prilično stresno zbog situacije u kojoj smo radile. Nismo bile sigurne da li će uopšte biti moguće okupiti žene, da li će biti dozvoljen skup, da li ćemo logistički moći da ispratimo potrebe učesnica, obezbediti smeštaj, hranu, prevoz itd... Stalno smo vagale, bile smo nesigurne, morale smo da balansiramo. Mišljenja unutar grupe, u vezi sa odabirom mesta dešavanja, smeštaja, restorana i slično su bila podeljena. Bile smo suočene sa izazovima koji se odnose na COVID-19, ali i brigama koje su posledica napada na prošlogodišnjem festivalu.“

Impuls, Tutin

Raznovidnost podrške

Godinama se trudimo da u odnosu sa podržanim grupama ne delujemo samo kao donatorke, već i kao istinske saveznice spremne i na drugačije vidove podrške. Finansijska stabilnost aktivistkinja i grupa jeste prioritet, ali nefinansijsku podršku smatramo jednako važnom za koordinisano, dugoročno i plansko zajedničko delovanje.

Kako to uspevamo?

Povezivanjem grupa sa drugim donatorima. Uočavajući prilike da grupe saraduju sa drugim donatorima, upućivale smo grupe na donatore i obratno, pisale pisma preporuke, delile konkurse za dodatno finansiranje. Kroz ove procese u 2020. podržale smo nekoliko grupa da prikupe oko **\$15.000** za svoj rad.

Povezivanjem različitih grupa. Pokret i mreža saradnje rastu stvaranjem novih kontakata, i rado se uključujemo u te procese upućujući aktivistkinje i grupe jedne na druge. U 2020. povezale smo osam grupa koje nisu ranije saradivale, kao i brojne pojednike.

Povezivanjem na međunarodnom nivou. Rad lokalnog ženskog pokreta smatramo riznicom znanja i iskustva, a isto tako verujemo da internacionalni kontekst obogaćuje rad feministkinja iz

Srbije. Posebno smo ponosne što smo u 2020. uspele da uključimo **osam mladih aktivistkinja** iz različitih gradova u **AWID projekat Beijing Unfattered**.

Deljenjem informacija. Prateći aktuelnosti, prilike za učenje i usavršavanje, na lokalnom i međunarodnom nivou, i u 2020. rado smo delile različite relevantne mogućnosti za jačanje kapaciteta, snažniju političku artikulaciju i participaciju, umrežavanje.

Komunikacijom, slušanjem, razumevanjem. Svesne smo da, u periodu između aplikacije i izveštaja, različite situacije od nas zahtevaju i različite uloge koje nisu „tipično donatorske“, a kojima pristupamo pre svega u bezbednoj i poverljivoj atmosferi, spremne da saslušamo ono što aktivistkinje žele da podele sa nama, o projektima ili nečemu sasvim drugom, i da im budemo adekvatna podrška koliko god možemo. Odgovorno prihvatamo poverenje koje nam grupe ukazuju i na tome gradimo dalje zajedničke borbe.

Izdvajamo

U opštoj konfuziji oko jačanja konzervativnih politika i učestalijih napada desnice, podržale smo **sveobuhvatno istraživanje mapiranja aktera i organizacija na desničarskoj sceni**. Želele smo da izbegnemo nepotrebne apstrakcije, da obezbedimo dostupnost informacija i razumemo rad desnice. Istraživanje koje su sprovele dve aktivistkinje je dostupno na zahtev.

Da ne bi bilo nerazumevanja i pseudonaučnih argumenata protiv transrodnih osoba i transrodnog aktivizma, podržale smo **projekat neformalne grupe u okrilju Centra za kulturnu dekontaminaciju koji će okupiti 27 autorki i autora posvećenih istoriji i politici transrodnog aktivizma**. Transfobiji u feminističkom pokretu se mora stati na put! RŽF snažno podržava transrodne politike i borbe i smatra da je antitrans politika neprihvatljiva i protivna feminističkim borbama.

Vidljivosti i širenja politika i principa feminizma nikada nije dosta, posebno danas kada se sam feminizam ne želi razumeti ili kada se razvodnjava pokret i njegova politička snaga i moć. RŽF je podrškom projektu **RomaFem u Vojvodini** doprinela čvršćem

umrežavanju romskih aktivistkinja u borbi protiv višestruke marginalizacije i oblika nasilja kojem su Romkinje izložene. Grupa okuplja žene iz različitih etničkih grupa sa kojima radi na promociji feminizma, solidarnosti, različitosti, kao i na pokretanju aktivizma u okviru dve serije prve **Romske Feminističke škole u Novom Bečeju**. Škola će biti otvorena prvenstveno za žene iz prve Multietničke feminističke mreže pod liderstvom Romkinja u Vojvodini, ali i za sve žene u svojoj različitosti koje žele da se priključe aktivizmu i borbi protiv muškog nasilja nad ženama.

Migrantska kriza je i dalje prisutna a čini se da ne postoji volja da se njom iko bavi. I dok se proteruju aktivistkinje koje pružaju podršku migrantima, neformalna grupa **Žene na putu** aktivno prepoznaje brojne barijere sa kojima se deca migranti i migrantkinje suočavaju u školskom okruženju - od izolovanosti i neprihvatanja do poteškoća u punopravnom učestvovanju u nastavi. Grupa kroz ovaj projekat radi na izdavanju **dečje knjige „Lampina avantura“, koja će biti dostupna na srpskom, persijskom, arapskom, kurdskom, pašunskom i francuskom jeziku**. Knjiga je osmišljena da među decom, njihovim

roditeljima/starateljima, pedagozima/
pedagoškinjama, psiholozima/
psihološkinjama, učiteljima/učiteljicama
i drugima promoviše uzajamnu brigu,
prihvatanje različitosti i zajedništvo.
„Lampina avantura“ će biti jedan od važnih
doprinosa u borbi protiv rasizma, onog koji
navodno ne postoji u Srbiji.

Početak 2021. godine je obeležio
šok vezan za slučaj glumice Milene
Radulović. Nešto ranije, u jesen 2020, u
moru senzacionalističkih vesti i pristupa,
podržale smo inicijativu grupe glumica
da otvore pitanje seksualnog nasilja u
glumačkoj profesiji. Projekat **Najteža
uloga grupe ApsArt je dokumentarna
predstava koja se bavi procesima
vezanim za seksualno nasilje:**
prepoznavanjem, reagovanjem i

suprotstavljanjem takvim činovima i to
upravo u kontekstu glumačkih krugova.
Takođe smo podržale projekat **Ženergija
Hub, digitalnu i fizičku platformu za
umrežavanje i edukaciju devojaka
od 16 do 30 godina.** Cilj projekta je
da obuču osam devojaka za proizvodnju
podcast forme kroz **edukativne
radionice o istraživačkom
novinarstvu, uređivanju radijskog
formata, javnom nastupu i digitalnoj
promociji.** Obe inicijative insistiraju na
tome da retradicalizacija i politička
represija u društvu dovode do povećanog
nasilja nad ženama, do brisanja ženskih
glasova ili neosetljivog izveštavanja.
RŽF podrškom ovim projektima želi da
doprinese stvaranju, čuvanju i širenju
prostora za slobodan kreativni i politički
izraz žena.

Osećala sam u početku strah.
Osećala sam neizvesnost.

Vidljivost

Redovno smo izveštavale o svojim konkursima i aktivnostima putem našeg sajta, Facebooka i Instagrama, delile vesti koje su nas radovale, brinule ili motivisale, delile materijale za čitanje i učenje, isticale rad grupa sa kojima saradujemo, obeležavale važne datume.

Izdvajamo sledeće kampanje:

„Šta mogu kod kuće?“

Na početku vanrednog stanja, imajući u vidu koliko vremena ćemo sve i svi provoditi u kućama, udubile smo se u arhivu tekstova RŽF-a i delile sa zajednicom preporuke za čitanje kroz kratku kampanju na mrežama pod nazivom „Šta mogu kod kuće“.

Stipendije Žarana Papić

U jesen smo se ponovo povezale sa pet nekadašnjih stipendistkinja, sa idejom da svojim iskustvima motivišu buduće generacije stipendistkinja. Rezultat je mini video kampanja na društvenim mrežama i pregršt inspiracije za sticanje, deljenje i čuvanje znanja!

Članak „False Binaries – A Cautionary Tale“

Vidljivosti na međunarodnom planu doprineo je naš članak u *Alliance* magazinu, u kome smo se osvrnule na odnos između globalne pandemije i starih kriza, kao i na strategije navigiranja kroz kompleksno nagomilane krize.

Lokalna filantropija

Program lokalne feminističke filantropije kojim hrabrimo pojedinke i pojedince da se uključe u podršku ženskom pokretu prethodnih godina, uglavnom se održavao kroz javne događaje, brojna gostovanja, uz mnogo radosti i ludosti! Iako nam 2020. godina u tom smislu nije išla na ruku, program je i dalje bio aktivan zahvaljujući našim individualnim donatorkama.

Cakana iz karantina

Pred kraj godine, Cakana, naša famozna donatorska kutija, analizirala je situaciju i videla da svi rade od kuće, pa što ne bi i ona. Iako je Cakana zapravo tip kutije koja ide na žurke, lagano se prilagodila onlajn radu i organizovala pretprazničnu akciju prikupljanja sredstava za program Urgentnih grantova. Otvorila je svoj e-mail, osvojila društvene mreže, inspirisala ljude na solidarnost i pomogla ostatku RŽF tima, dok su bile zauzete decembarskim poslovima. Cakani je u akciji pomoglo i Udruženje Romkinja *Nada* iz Aleksinca koje je doniralo bedževe sa Cakaninim likom, koji su podeljeni individualnim donatorkama.

Čitali ste u protekloj godini

Mišel Fer **Vrednost nacije: Populacioni** **menadžment u eri uvažavanja**

„Eto, imate trodimenzionalnu politiku kreditiranja, asetizacije. Jednu koja neguje zapošljivost i solventnost, kada može, drugu koja se rešava diskreditovanih, kad mora, i treću koja raste i razvija se, i koja različite attribute nativizma pretvara u kapital.“

Roberto Savijano **Skok u ambis weba**

„Bili su potrebni vekovi da se izborimo da jezik javnog novinarstva ne završi uvredama, nasiljem, sarkazmom, predrasudama, i sve se to u sekundi srušilo na društvenim mrežama... ništa ovde novo, svaki dan slušamo šta sve društvene mreže dozvoljavaju i kako se grade na tome. Ta promena jezika je jedna deformacija komunikacije svetlosnom brzinom.“

Vendi Braun **U ruševinama neoliberalizma**

„Liberalizam je transformisan neoliberalizmom i sve se više, sa jedne strane, identifikuje sa tržištem, a sa druge strane, sa slobodom ili ničim zauzdanim pravom tradicionalnog morala da vlada društvenom i javnom sferom.“

Janis Varufakis **Intervju**

„Mit o radikalnom centru koji je dominirao i u Evropi i u SAD, sve do Baraka Obame, mit da vlada ne može da uradi mnogo toga, živimo u globalizovanom svetu, sve je pod činima ekonomskih sila koje su van naše kontrole, mi samo treba da im se umilimo i kanališemo ih, da ih mazimo i budemo fini prema njima, da budemo realistični i da ne pokušavamo da se ponašamo kao da država može nešto da učini – to je nestalo preko noći.“

Zejnep Gambeti **Istraživačke teze o izvorima** **novog fašizma**

„Ako pričamo o vremenu, apsolutna brzina mobilizacije pod uslovima totalitarizma ometa predviđanje i zahteva konstatno sustizanje, tako da se ne može razviti nikakva nezavisna ili opoziciona pozicija, niti u javnom niti u privatnom sigurnom prostoru. Ne samo mase, već i partijski aktivisti besomučno pokušavaju da dešifruju volju vođstva i da se ponašaju u skladu sa njom.“

Specijal – Šta nam je **blisko na Bliskom istoku**

Propitivanje odnosa između Evrope i Bliskog istoka. Tekstovi Edvarda Saida, Amire Has, Džazbira Puara

„Orijent. Tajanstveni Istok. Mesto fantazije, imaginacije, žudnje. Ovakav Orijent je stvorio Zapad, njegovi umetnici, mislioci, sanjari i avanturisti. To je fantazijski izraz neke realnosti koju su Evropljani ili želeli da poseduju ili su je se plašili.“

Saznali ste u protekloj godini

Fokus na fokus

Potisnuta sećanja, Program javnih časova o istoriji 90-ih godina

Centar za primenjenu istoriju

Cilj stalnog programa CPI-a *Potisnuta sećanja* je podsticanje dijaloga u javnom prostoru o društvenim procesima i događajima iz devedesetih godina prošlog veka, koji danas oblikuju našu svakodnevicu, kao i promišljanje funkcija sećanja i zaboravljanja u kontekstu vrednosti na kojima se danas gradi društvo u Srbiji.

„Tek razumevanjem te interakcije „istorije odozgo“ i „istorije odozdo“, moguće je zaista razumeti društveni prostor kao kompleksnu sferu koja je ne samo prostor lične egzistencije, već i prostor odgovornosti i političkih izbora koje pravimo (iako nikad potpuno slobodno i do kraja promišljeno).“

Odgovor RŽF-a na COVID-19 krizu

Tokom vanrednog stanja, RŽF se vodila principima dobre komunikacije o potrebama na terenu. Direktne posledice krize izazvane virusom COVID-19 dodatno su ugrozile već ugrožene i produbile marginalizaciju već marginalizovanih, ali su pojavni oblici ovih posledica kontekstualno varirali, zbog čega su i naši odgovori i podrška varirali od slučaja do slučaja. Kroz program urgentnih grantova, podržale smo *Liceulice*, *BeFem*, Zdrženu akciju *Krov nad glavom*, Udruženje Romkinja *Nada*, Romski centar za žene i decu *Daje*, *Žene u crnom*, *Iz kruga* Niš, Društveni centar *Oktobar*...

„Solidarnost, bezbednost i dobra komunikacija o potrebama na terenu ostaju nam glavni principi u daljem radu i nošenju sa krizom, sa posebnim akcentom na najurgentnijim potrebama“.

Kucanje na vrata Evropske Unije: istraživanje EU finansijske podrške rodnoj ravnopravnosti

Bile smo deo tima koji je kreirao publikaciju koja ispituje koliko je novca na nivou Evropske unije dostupno za rodnu ravnopravnost, ko ima koristi od tog novca i kako ženski fondovi u budućnosti mogu u toj raspodeli da imaju veći udeo. Ključni uvidi studije su zabrinjavajući: uprkos visokoj posvećenosti, finansijska podrška rodnoj ravnopravnosti putem javnih politika Evropske unije je fragmentirana. Nedostaju konkretni podaci o rodnom mejnstrimingu i rodnom budžetiranju na nivou Evropske unije. Finansije Evropske unije uglavnom odlaze velikim konzorcijumima i iskusnim akterima. Ženske organizacije dobijaju zanemarljivo mali deo ovih finansija.

Videli ste

u protekloj godini

RŽF je napravila onlajn **Osmomartovsku mapu događaja širom Srbije za 2020. godinu.** Obuhvaćena su dešavanja iz 12 gradova Srbije, a ujedno smo predstavile i organizovanje žena širom regije. Mapa je prosleđena lokalnoj, regionalnoj i internacionalnoj mreži.

Internacionalizam

Internacionalizam je od osnivanja upisan u našu politiku. Pored toga što podržavamo projekte i grupe koji su u skladu sa ovom vrednošću i doprinose njenom širenju, internacionalizam se ogleda i u našem izboru mreža u kojima učestvujemo, odnosno kroz međunarodnu razmenu. Iako se internacionalizam u 2020. pomerio u virtuelni svet, učestvovala smo na različitim međunarodnim skupovima koji okupljaju organizacije, fondacije, pojedinke i pojedince uključene u borbu za ženska i ljudska prava i socijalnu pravdu.

Sa našim tradicionalnim partnerima, Mrežom međunarodnih ženskih fondova *Prospera* i Mrežom lokalnih fondacija za mir i društvenu pravdu *Fondacija za mir*, razmenile smo iskustva i izazove u vreme pandemije. Srećne smo što su nas saradnice iz *Prosperae* posetile u februaru i što smo tom prilikom razgovarale o daljoj podršci i planovima za naš Fond.

I dalje smo deo dve inicijative u *Prospera* mreži. U okviru inicijative *Kucanje na vrata EU (Knocking on the EU door)* imale smo zapažen uspeh u zagovaranju promena u načinu pristupa fondovima EU. Sa inicijativom *Na pravom putu (On the Right Track)* smo se fokusirale na fenomen i problem antirodne politike i podržale smo druge inicijative koje se bave ovim pitanjem.

Proširile smo saradnju na nove mreže. Pozvane smo da učestvujemo na radnim sastancima sa sličnim fondacijama u okviru *SixFunders* mreže koja se bavi inovacijama, razmenjivanjem znanja i podrške u polju filantropije. Iako je tema bila u vezi sa pandemijom, naučile smo kako da učvrstimo narative koje želimo da širimo u međunarodnim filantropskim krugovima, saradujući sa *Ariadne* mrežom. Naš novi donator, *Global Fund for Community Foundations*, pružio nam je podršku u pravom trenutku i obezbedio platformu za deljenje iskustva tokom pandemije kao i podršku lokalnim grupama.

Članstvo u međunarodnim mrežama nam je politički važno, jer prevazilazimo granice nacionalnog i same širimo znanje o našem kontekstu, kao i zbog toga što učimo od drugih sestrinskih fondacija o izazovima na terenu.

Novine u RŽF-u

U protekloj godini, RŽF je upotpunila, promenila i učvrstila radni tim. Nova koordinatorka, Đurđa Trajković, pridružila se timu iz akademske sfere. Galina Maksimović je postala koordinatorka programa i rada sa zajednicom i svojim znanjem iz umetničke sfere doprinosi većoj vidljivosti i podršci nezavisnoj sceni. Operativna menadžerka, Ana Imširović, tu je sa svojim dugogodišnjim aktivističkim iskustvom. Generacijski obrt bio je izazovan za sve nas. Od članica Upravnog odbora smo naučile o istoriji Fonda i principima rada, a same unele novine i svež duh u rad i odnose. Uspele smo u kratkom periodu da izgradimo poverenje sa svim našim partnerima i partnerkama i proširimo delanje na nove saradnike i saradnice. Posebno smo ponosne na ove promene jer su prošle glatko i bez rizika za grupe sa kojima saradujemo.

- U ovoj godini planiramo da nastavimo sa radom na ostvarivanju ciljeva iz našeg poslednjeg Strateškog plana: dalje razvijanje programa Fonda i jačanje kapaciteta rada.

- Posvetićemo se razvijanju lokalne filantropije i proširiti delovanje na dijasporu.

- Učestvovaćemo u novom osmišljavanju koncepta krize i kriznog delovanja i nastavićemo da pružamo feminističke odgovore na krizu.

- Bićemo prisutnije u virtuelnom svetu, ali bez suvišnih zumovanja.

- Osvežićemo čuvanje podataka i zapoćemo proces izgradnje arhive Fonda.

***Nastavljamo da trčimo, delimo,
mislimo i delamo zajedno.***

Nadamo se da ćemo u 2021. uspeti i da se družimo sa grupama, delimo znanja i popijemo po koju kafu bez fizičke distance!

**Rekonstrukcija
Ženski Fond**

Braće Baruh 6,
11000 Beograd, Srbija
+381 11 2184 674
+381 64 644 1498
office@rwfund.org
www.rwfund.org